

พระราชบัญญัติ การประปานครหลวง พ.ศ. 2510

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2510

เป็นปีที่ 22 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งการประปานครหลวง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า พระราชบัญญัติ การประปานครหลวง พ.ศ. 2510

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดาบทกฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

การประปานครหลวง หมายความว่า การประปานครหลวงซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

ประปาเอกชน⁽²⁾ หมายความว่า การผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปาโดยเอกชน ให้แก่ผู้อยู่ในบ้านที่มีทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรตั้งแต่ห้าบ้านขึ้นไป โดยมีค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น

พนักงาน หมายความว่า พนักงานการประปานครหลวงรวมทั้งผู้ว่าการ

ผู้ว่าการ หมายความว่า ผู้ว่าการการประปานครหลวง

คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการการประปานครหลวง

รัฐมนตรี หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1

การจัดตั้ง ทุนและเงินสำรอง

มาตรา 6⁽¹⁾ ให้จัดตั้งการประปาขึ้นเรียกว่า การประปานครหลวงมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) สำรวจ จัดหาแหล่งน้ำดิบ และจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบเพื่อใช้ในการประปา

(2) ผลิต จัดส่งและจำหน่ายน้ำประปาในเขตท้องที่กรุงเทพมหานครจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ และควบคุมมาตรฐานเกี่ยวกับระบบประปาเอกชนในเขตท้องที่ดังกล่าว

(3) ดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์แก่การประปา

มาตรา 7 การผลิต จัดส่งและจำหน่ายน้ำประปา และการจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบโดยการประปานครหลวง เป็นกิจการสาธารณูปโภค และให้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายอันว่าด้วยการนั้น

มาตรา 8 ให้การประปานครหลวงเป็นนิติบุคคล

มาตรา 9 ให้การประปานครหลวงตั้งสำนักงานใหญ่ในจังหวัดพระนครและจะตั้งสำนักงานสาขาหรือตัวแทนขึ้น ณ ที่ใดก็ได้

มาตรา 10 ให้โอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สินและความรับผิดชอบเกี่ยวกับการประปาของกองประปากรุงเทพ กรมโยธาเทศบาล การประปานครหลวงของกองประปาภูมิภาค กรมโยธาเทศบาล การประปาเทศบาลนครธนบุรีของเทศบาลนครธนบุรี และหมวดการประปาเทศบาลเมืองสมุทรปราการของเทศบาลเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ให้แก่การประปานครหลวง

ให้กระทรวงมหาดไทยตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาประเมินราคาทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สินและความรับผิดชอบของหมวดการประปาเทศบาลเมืองสมุทรปราการ และให้การประปานครหลวงตั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายตามราคาทรัพย์สินที่ประเมินได้ ถ้ามี

มาตรา 11 ให้โอนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2510 เงินทุนการประปา และเงินทุนหมุนเวียนจำหน่ายเครื่องอุปกรณ์ประปาของกองประปากรุงเทพ เว้นแต่จำนวนที่ได้รับในลักษณะเงินกู้ซึ่งเหลืออยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นทุนประเดิมของการประปานครหลวง

นอกจากเงินงบประมาณและเงินทุนตามวรรคหนึ่ง ให้นำทรัพย์สินที่รับโอนมาจากกองประปากรุงเทพ กรมโยธา เทศบาล การประปานครหลวง กองประปาภูมิภาค กรมโยธาเทศบาล การประปาเทศบาลนครธนบุรี เทศบาลนครธนบุรี และหมวดการประปาเทศบาลเมืองสมุทรปราการ เทศบาลเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อได้หักหนี้สินออกแล้ว เข้าอยู่ในทุนประเดิมด้วย

มาตรา 12 ทุนของการประปานครหลวงประกอบด้วย

(1) ทุนประเดิมตามมาตรา 11

(2) ทรัพย์สินและสิทธิที่ได้รับโอนตามมาตรา 10 เมื่อหักหนี้สินออกแล้ว

(3) เงินที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดินที่จ่ายให้ภายหลังเพื่อดำเนินงานหรือขยายกิจการ

(4) เงินช่วยเหลือที่อาจได้รับจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

มาตรา 13⁽¹⁾ ให้การประปานครหลวงมีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 6
อำนาจเช่นว่านี้ ให้รวมถึง

(1) สร้าง ซ่อม จัดหา จำหน่าย เช่า ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม และดำเนินงานเกี่ยวกับเครื่องใช้ บริการ และความสะอาดต่าง ๆ ของการประปานครหลวง

(2) ซื้อ จัดหา เช่า ให้เช่า ให้เช่าซื้อ แลกเปลี่ยน ถูกรวมสิทธิครอบครอง จำหน่ายหรือดำเนินงานเกี่ยวกับทรัพย์สินใด ๆ

(3) ดำรงและวางแผนจำหน่ายน้ำที่จะทำใหม่ หรือขยายเพิ่มเติมภายในเขตท้องที่ตามมาตรา 6 (2)

(4) กำหนดอัตราราคาขายน้ำ ค่าบริการ และความสะอาดต่าง ๆ ของการประปานครหลวง และจัดระเบียบเกี่ยวกับวิธีชำระ
ราคาและค่าบริการ

(5) กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับระบบประปาเอกชนในเขตท้องที่ตามมาตรา 6 (2) โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(6) จัดระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้และรักษาทรัพย์สินของการประปานครหลวง

(7) กู้ยืมเงินหรือลงทุน

(8) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน

(9) จัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเพื่อประกอบกิจการประปา

(10) เข้าร่วมกิจการกับบุคคลอื่น หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อประโยชน์แก่กิจการของการประปา
นครหลวง

(11) ว่าจ้างหรือรับจ้างประกอบกิจการประปา

(12) ตั้งหรือรับเป็นตัวแทน ตัวแทนค้าต่าง และนายหน้าในกิจการตามวัตถุประสงค์ของการประปานครหลวง

(13) ทำการค้าและให้บริการต่าง ๆ เกี่ยวกับอุปกรณ์และเครื่องใช้เกี่ยวกับกิจการประปา

(14) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการประปานครหลวง

มาตรา 14 ทรัพย์สินของการประปานครหลวงไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา 15 ให้ประธานกรรมการ กรรมการและพนักงานของการประปานครหลวง เป็นเจ้าพนักงานตามความหมายแห่ง
ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 16 เงินสำรองของการประปานครหลวง ให้ประกอบด้วยเงินสำรองเพื่อขาดและเงินสำรองอื่น ๆ ตามแต่
คณะกรรมการจะเห็นสมควร

มาตรา 17 เงินสำรองจะนำออกใช้ได้ก็แต่โดยมติของคณะกรรมการซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

มาตรา 18⁽²⁾ ให้การประปานครหลวงเปิดบัญชีเงินฝากไว้กับกระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือธนาคารอื่น
ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

- (5) วางข้อบังคับว่าด้วยจำนวนอัตราตำแหน่งและอัตราเงินเดือนของพนักงาน
- (6) วางข้อบังคับเกี่ยวกับลูกจ้าง
- (7) วางข้อบังคับว่าด้วยบำเหน็จและกองทุนบำเหน็จผู้ปฏิบัติงานในการประปานครหลวง และการสงเคราะห์อื่นเพื่อสวัสดิการของผู้ปฏิบัติงานและครอบครัว

มาตรา 25 ให้ประธานกรรมการและกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งสี่ปี แต่สำหรับกรรมการนั้นในวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนดสองปี ให้ออกจากตำแหน่งหนึ่งโดยวิธีจับสลาก

ประธานกรรมการและกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกก็ได้

มาตรา 26 ประธานกรรมการและกรรมการย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระตามมาตรา 25 เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (4) ขาดคุณสมบัติตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 22 หรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 23

ในกรณีที่มีการพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระ ให้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการเข้าแทน แล้วแต่กรณี ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเข้าแทนนี้ย่อมอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา 27 ประธานกรรมการและกรรมการย่อมได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 28 ให้คณะกรรมการเป็นผู้แต่งตั้งผู้ว่าการ

ให้ผู้ว่าการเป็นกรรมการ โดยตำแหน่งและได้รับเงินเดือนตามที่คณะกรรมการกำหนด

การแต่งตั้งและการกำหนดเงินเดือนตามมาตรา 28 ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

มาตรา 29 ผู้ว่าการย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
 - (2) ลาออก
 - (3) คณะกรรมการให้ออก
 - (4) ขาดคุณสมบัติตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 22 หรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 30
- การให้ออกตาม (3) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

มาตรา 30 ผู้มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ต้องห้ามมิให้เป็นผู้ว่าการ

(1) เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญากับการประปานครหลวง หรือในกิจการที่กระทำให้แก่การประปานครหลวง ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เว้นแต่เป็นเพียงผู้ถือหุ้นเพื่อประโยชน์ในการลงทุนโดยสุจริตในบริษัทจำกัดที่กระทำการอันมีส่วนได้เสียเท่านั้น

- (2) เป็นข้าราชการประจำหรือเป็นผู้มีตำแหน่งการเมือง
- (3) เป็นผู้ไม่อาจทำงานเต็มเวลาให้แก่การประปานครหลวง
- (4) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (5) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

มาตรา 31 ผู้ว่าการเป็นผู้บริหารกิจการของการประปานครหลวงให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับและนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด และมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานทุกตำแหน่งและลูกจ้าง

ผู้ว่าการต้องรับผิดชอบในการจัดการและดำเนินงานของการประปานครหลวง

มาตรา 32 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ผู้ว่าการเป็นผู้กระทำการในนามของการประปานครหลวง และเป็นผู้กระทำการแทนการประปานครหลวง และเพื่อการนี้ผู้ว่าการจะมอบอำนาจให้ตัวแทนของการประปานครหลวงที่ได้ตั้งขึ้นตามมาตรา 9 หรือบุคคลใด ๆ ปฏิบัติกิจการเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการวางไว้

ในกรณีที่มีข้อบังคับซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษามาตรา 24 (4) กำหนดว่านิติกรรมใด ผู้ว่าการจะทำได้ก็แต่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการก่อน บรรดานิติกรรมที่ผู้ว่าการทำขึ้นโดยมิได้รับความเห็นชอบดังกล่าว ย่อมไม่ผูกพันการประปานครหลวง เว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน

มาตรา 33 ผู้ว่าการมีอำนาจ

(1) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลดหรือตัดเงินเดือนตลอดจนลงโทษพนักงานและลูกจ้าง ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการวางไว้ แต่ถ้าเป็นพนักงานชั้นที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการฝ่ายหรือเทียบเท่าขึ้นไป ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน

(2) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของการประปานครหลวงโดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับที่คณะกรรมการ วางไว้

มาตรา 34 เมื่อผู้ว่าการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งและข้อบังคับว่าด้วยระเบียบปฏิบัติงานของการประปานครหลวงไม่ได้กำหนดให้พนักงานตำแหน่งใดทำการแทนผู้ว่าการ หรือเมื่อตำแหน่งผู้ว่าการว่างลงและในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งผู้ว่าการ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนผู้ว่าการหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้ว่าการ แล้วแต่กรณี เป็นกรชั่วคราว และให้นำมาตรา 30 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้ผู้ทำการแทนผู้ว่าการหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้ว่าการ มีอำนาจและหน้าที่อย่างเดียวกับผู้ว่าการ

มาตรา 35 ประธานกรรมการ กรรมการและพนักงานอาจได้รับ โบนัสตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด 3

การสร้างและบำรุงรักษาระบบการส่งและการจำหน่ายน้ำ

มาตรา 36 เพื่อประโยชน์ในการสร้างและบำรุงรักษาระบบการส่งและการจำหน่ายน้ำ เช่น ท่อน้ำ ประตูนํ้า โรงสูบน้ำ เครื่องวัดจำนวนน้ำถึงพักน้ำและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พนักงานมีอำนาจที่จะใช้สอยหรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ในครอบครองของบุคคลใด ๆ ซึ่งมีใช้โรงเรือนที่คนอยู่อาศัยเป็นการชั่วคราวภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) การใช้สอยหรือเข้าครอบครองนั้นเป็นการจำเป็นสำหรับการสำรวจสร้างหรือบำรุงรักษาระบบการส่งและการจำหน่ายน้ำ หรือการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ระบบการส่งและการจำหน่ายน้ำ

(2) ได้แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันที่จะใช้สอยหรือเข้าครอบครอง

(1) ถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ หรือผู้ทรงสิทธิอื่น เนื่องจากการกระทำของพนักงานดังกล่าวในวรรคหนึ่ง บุคคลเช่นว่านั้นย่อมเรียกค่าทดแทนจากการประปานครหลวงได้ และถ้าไม่สามารถตกลงกันในจำนวนค่าทดแทน ให้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัย โดยให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ

มาตรา 37 เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ในระบบการส่งและการจำหน่ายน้ำ เมื่อมิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

มาตรา 38 ในการส่งและการจำหน่ายน้ำ ให้การประปานครหลวงมีอำนาจเดินท่อน้ำและติดตั้งอุปกรณ์ไป ได้ เหนือ ตามหรือข้ามพื้นดินของบุคคลใด ๆ ในเมื่อพื้นดินนั้นไม่ใช่พื้นดินอันเป็นที่ตั้งโรงเรือน

ให้การประปานครหลวงมีอำนาจกำหนดบริเวณที่ดินที่เดินท่อน้ำและติดตั้งอุปกรณ์ โดยมีความกว้างจากท่อน้ำด้านละไม่เกินสองเมตรห้าสิบเซนติเมตร สำหรับท่อน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่แปดสิบเซนติเมตรขึ้นไปในบริเวณที่กำหนดนี้ให้การประปานครหลวงมีอำนาจตัดฟันต้น กิ่งหรือรากของต้นไม้หรือพืชผลอย่างใด ๆ ได้ โดยต้องจ่ายค่าทดแทนในการที่ใช้ที่ดินและในการตัดฟัน แล้วแต่กรณี ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองด้วยจำนวนเงินอันเป็นธรรม เว้นแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้ได้รับประโยชน์คุ้มค่าในการกระทำนั้นอยู่ด้วย ในกรณีที่ไม่สามารถตกลงกันได้ ในจำนวนเงินค่าทดแทนให้นำมาตรา 36 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อได้มีการชดเชยค่าทดแทนแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองดังกล่าวแล้วหรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองเต็มใจไม่รับหรือไม่มีสิทธิรับค่าทดแทน ต่อไปในภายหน้าผู้ใดจะมาเรียกร้องค่าทดแทนอีกมิได้

ก่อนที่จะดำเนินการดังกล่าวข้างต้น ให้การประปานครหลวงแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องทราบ เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้นอาจยื่นคำร้องแสดงเหตุที่ไม่สมควรทำเช่นนั้นไปยังคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่ยุติ

มาตรา 39 ในบริเวณที่กำหนดตามมาตรา 38 ให้การประปานครหลวงจัดทำเครื่องหมายแสดงเขตไว้ และห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นหรือปลูกต้นไม้ขึ้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากการประปานครหลวงเป็นหนังสือ ในการอนุญาตนั้นจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นหรือต้นไม้ที่ปลูกขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากการประปานครหลวง การประปานครหลวงมีอำนาจรื้อถอนหรือตัดฟันโดยไม่จำเป็นต้องชดเชยค่าทดแทน

มาตรา 40 ในกรณีจำเป็นเพื่อป้องกันความเสียหาย พนักงานอาจเข้าไปในสถานที่ของบุคคลใด ๆ เพื่อตรวจ ซ่อมแซมหรือแก้ไขระบบการส่งและการจำหน่ายน้ำได้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เมื่อได้แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบแล้ว

มาตรา 40 ทวิ⁽¹⁾ เพื่อประโยชน์ในการผลิต จัดส่งและจำหน่ายน้ำประปาให้เป็นไปตามมาตรฐาน ผู้ใดประสงค์จะดำเนินการสร้างระบบประปาเอกชนหรือขยายระบบประปาเอกชนที่มีอยู่ในเขตท้องที่ตามมาตรา 6 (2) จะต้องได้รับความเห็นชอบของการประปานครหลวงและจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานที่การประปานครหลวงประกาศกำหนดตามมาตรา 13 (4 ทวิ)

ในกรณีที่การประปานครหลวงไม่ให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง ผู้ซึ่งประสงค์จะดำเนินการสร้างระบบประปา เอกชนหรือขยายระบบประปาเอกชนที่มีอยู่ มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือของการประปานครหลวงแจ้งการไม่ให้ความเห็นชอบ

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา 41 ผู้ใดขัดขวางการกระทำของการประปานครหลวง หรือพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ตามมาตรา 36 มาตรา 38 มาตรา 39 หรือมาตรา 40 มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 41 ทวิ⁽¹⁾ ผู้ใดดำเนินการตามมาตรา 40 ทวิ โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากการประปานครหลวง หรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานที่การประปานครหลวงประกาศกำหนดตามมาตรา 13 (4 ทวิ) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

หมวด 4

ความสัมพันธ์กับรัฐบาล

มาตรา 42 ในการดำเนินกิจการของการประปานครหลวง ให้คำนึงถึงประโยชน์ของรัฐและประชาชน

มาตรา 43⁽²⁾ การประปานครหลวงจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อน จึงจะดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ได้

- (1) เพิ่มหรือลดทุน
- (2) กู้ยืมเงินเป็นจำนวนเกินสามสิบล้านบาท
- (3) จำหน่ายหรือสิทธิทรัพย์สินอันมีราคาเกินห้าสิบล้านบาท
- (4) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน
- (5) จัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด
- (6) เข้าร่วมกิจการกับบุคคลอื่นหรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด เกินร้อยละห้าสิบ

มาตรา 44 ให้การประปานครหลวงจัดทำงบประมาณประจำปี แยกเป็นงบลงทุนและงบทำการ สำหรับงบลงทุนให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ส่วนงบทำการให้นำเสนอมติคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา 45⁽³⁾ รายได้จากการประปาครหลวงได้รับจากการดำเนินงานให้ตกเป็นของประปาครหลวง สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินกิจการ ค่าภาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น ค่าบำรุงรักษา ค่าเสื่อมราคา กองทุนบำเหน็จผู้ปฏิบัติงานและการสงเคราะห์อื่นเพื่อสวัสดิการของผู้ปฏิบัติงานและครอบครัวตามมาตรา 24 ประโยชน์ตอบแทนตามมาตรา 27 โบนัสตามมาตรา 35 เงินสำรองตามมาตรา 16 และเงินลงทุนตามงบลงทุนที่ได้รับความเห็นชอบตามมาตรา 44

รายได้ที่ได้รับในปีหนึ่ง ๆ เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายและค่าภาระดังกล่าวในวรรคหนึ่งแล้วเหลือเท่าใดให้นำส่งเป็นรายได้ของรัฐ ถ้ารายได้มีจำนวนไม่พอสำหรับค่าใช้จ่ายและค่าภาระดังกล่าวในวรรคหนึ่ง นอกจากโบนัสตามมาตรา 35 และเงินสำรองตามมาตรา 16 และการประปาครหลวงไม่สามารถหาเงินจากทางอื่น รัฐพึงจ่ายเงินให้แก่การประปาครหลวงเท่าจำนวนที่ขาด

มาตรา 46 ให้คณะกรรมการทำรายงานปีละครั้งเสนอรัฐมนตรี รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานในปีที่ล่วงแล้วของการประปาครหลวง และคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการและแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า

หมวด 5

การร้องทุกข์และการสงเคราะห์

มาตรา 47 ให้พนักงานและลูกจ้างมีสิทธิร้องทุกข์ได้ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการวางไว้

มาตรา 48⁽¹⁾ ให้การประปาครหลวงจัดให้มีกองทุนบำเหน็จผู้ปฏิบัติงานและการสงเคราะห์อื่นเพื่อสวัสดิการของผู้ปฏิบัติงานในการประปาครหลวงและครอบครัวตามข้อบังคับที่คณะกรรมการวางไว้ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

หมวด 6

การบัญชี การสอบและการตรวจ

มาตรา 49 ให้การประปาครหลวงวางและรักษาไว้ซึ่งระบบการบัญชีอันถูกต้อง แยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีการสอบบัญชีภายในเป็นประจำและมีสมุดบัญชีลงรายการ

- (1) การรับและจ่ายเงิน
- (2) สินทรัพย์และหนี้สิน

ซึ่งแสดงการงานที่เป็นอยู่ตามจริงและตามที่ควรตามประเภทงานพร้อมด้วยข้อความอันเป็นเหตุที่มาของรายการ นั้น ๆ

มาตรา 50 ทุกปีให้สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีรวมทั้งการเงินของการประปาครหลวง

มาตรา 51 ผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของการประปานครหลวง เพื่อให้การนี้ให้มีอำนาจสอบถามประธานกรรมการ กรรมการ พนักงาน ลูกจ้างและผู้อื่นซึ่งเป็นผู้แทนของการประปานครหลวง

มาตรา 52 ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับจากวันสิ้นปีบัญชีของการประปานครหลวง ให้การประปานครหลวงโฆษณา รายงานประจำปีของปีที่สิ้นสุดไปนั้น แสดงบัญชีงบดุล บัญชีทำการและบัญชีกำไรขาดทุน พร้อมกับรายงานของ ผู้ตรวจสอบบัญชี ตามมาตรา 51

บทเฉพาะกาล

มาตรา 53 นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นต้นไปให้ข้าราชการและลูกจ้างของกองประปากรุงเทพและการประปานครหลวง กรมโยธาเทศบาล ซึ่งต้องออกจากราชการเพราะการยุบเลิกกองประปากรุงเทพและการประปานครหลวง กรมโยธาเทศบาล และพนักงานและลูกจ้างของการประปาเทศบาลนครธนบุรี เทศบาลนครธนบุรี และหมวดการประปาเทศบาลเมืองสมุทรปราการ เทศบาลเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งต้องออกจากราชการเพราะการยุบเลิกการประปาเทศบาลนครธนบุรี เทศบาลนครธนบุรี และหมวดการประปาเทศบาลเมืองสมุทรปราการ เทศบาลเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ มีฐานะเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของการประปานครหลวง โดยให้ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้าง แล้วแต่กรณี รวมทั้งเงินเพิ่มเท่าที่ได้รับอยู่เดิมไปพลางก่อน จนกว่าผู้ว่าการจะได้บรรจุและแต่งตั้งพนักงานหรือ ลูกจ้างดังกล่าวตามมาตรา 33 (1)

สำหรับข้าราชการที่กรมโยธาเทศบาลได้สั่งให้มาปฏิบัติราชการในกองประปากรุงเทพ ถ้าประสงค์จะทำงานในการประปานครหลวง ให้กรมหรือกระทรวงเจ้าสังกัดสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการ เพื่อไปปฏิบัติงานในการประปานครหลวง และให้ผู้ว่าการบรรจุและแต่งตั้งเป็นพนักงานของการประปานครหลวง โดยให้ได้รับเงินเดือนรวมทั้งเงินเพิ่มไม่น้อยกว่าที่ได้รับอยู่เดิม

มาตรา 54 ในวาระเริ่มแรกภายในสี่ปี กระทรวงมหาดไทยอาจสั่งให้ข้าราชการผู้หนึ่งผู้ใดไปปฏิบัติงานในการประปานครหลวงอีกตำแหน่งหนึ่งก็ได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ถนอม กิตติขจร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การประปาในเขตจังหวัดพระนคร จังหวัดธนบุรี จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ ในปัจจุบันได้แยกดำเนินการเป็นสี่แห่ง ทำให้เป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและบริการการประปาไม่ดีพอ ฉะนั้น เพื่อเป็นการประหยัดและให้มีบริการประปาที่ดียิ่งขึ้น จึงสมควรที่จะปรับปรุงการประปาในเขตจังหวัดดังกล่าวเสียใหม่โดยรวมการดำเนินการการประปาทั้งสี่แห่งนี้ เป็นการประปานครหลวง

พระราชบัญญัติ การประปานครหลวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2516

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากการประปานครหลวงยังมีโครงการปรับปรุงและขยายกิจการประปาอยู่อีกหลายโครงการที่จะต้องดำเนินการ สมควรให้อำนาจแก่การประปานครหลวงออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อลงทุน สำหรับจัดหาทุนมาใช้ดำเนินการตามโครงการปรับปรุงและขยายกิจการประปาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติ การประปานครหลวง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2522

บทเฉพาะกาล

มาตรา 13 ผู้ที่ได้ดำเนินการตามมาตรา 40 ทวิ อยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มาแจ้งต่อการประปานครหลวงภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อแจ้งแล้วให้ถือว่าผู้นั้นได้รับความเห็นชอบจากการประปานครหลวงสำหรับการดำเนินการดังกล่าว และในกรณีที่การดำเนินการของบุคคลดังกล่าวยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่การประปานครหลวงประกาศกำหนดตามมาตรา 13 (4 ทวิ) ให้การประปานครหลวงมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขให้การดำเนินการของบุคคลนั้นเป็นไปตามมาตรฐาน ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ตามที่การประปานครหลวงเห็นสมควร

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประปานครหลวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2516 มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมแก่การปฏิบัติงานของการประปานครหลวง และในปัจจุบันเอกชนในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ ได้ดำเนินการสร้างระบบการผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปาหรือขยายระบบดังกล่าวที่มีอยู่โดยไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่สมควร ซึ่งอาจเป็นผลเสียหายแก่ประชาชนผู้ใช้น้ำประปานั้นได้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าวให้การประปานครหลวงสามารถปฏิบัติงานได้โดยคล่องตัวในฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ และให้การประปานครหลวงสามารถควบคุมมาตรฐานเกี่ยวกับการผลิตจัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปาของเอกชนในเขตท้องที่ดังกล่าวได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติ การประปานครหลวง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2530

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 มีบทบัญญัติให้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัย และให้นำกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวได้ยกเลิกบทบัญญัติว่าด้วยอนุญาโตตุลาการไปแล้ว สมควรแก้ไขพระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 ให้สอดคล้องกันด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ การประปานครหลวง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2535

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ.2510 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติต่าง ๆ ไม่เหมาะสมกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงและขยายกิจการที่เกี่ยวข้องกับหรือเป็นประโยชน์แก่การประปา เพื่อให้การประปานครหลวงสามารถบริการประชาชนได้อย่างกว้างขวางและดำเนินการเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนได้มากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้